

Datum
2026-03-25

PM

Hämtningsfrekvens vid FNI från flerbostadshus i Alingsås kommun

1 Bakgrund och förutsättningar

Insamling av förpackningar är sedan 2024 kommunernas ansvar. Från 2027 ska insamlingen ske fastighetsnära. Insamlingen ska bekostas av producenterna genom ersättning som betalas ut av Naturvårdsverket.

Alingsås kommun har ett i det närmaste fullt utbyggt insamlingssystem för förpackningar med fyrfackskärl från småhus. I dagsläget är ca 60 % av hushållen i flerbostadshus i Alingsås kommun anslutna till fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar i separata kärl.

Insamlingen av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från småhus samt mat- och restavfall från flerbostadshus utförs i dagsläget i egen regi. Insamlingen av förpackningar och returpapper från flerbostadshus utförs av entreprenörer som är anslutna till ett auktorisationssystem. Systemet kommer att avvecklas och från 2027 avser kommunen att utföra även denna insamling i egen regi. Inför med denna förändring behöver kommunen se över avfallstaxans konstruktion. En viktig princip i taxan är vilka hämtningsfrekvenser för insamling av förpackningar och returpapper som ska ingå i abonnemanget för flerbostadshus utan avgift.

2 Kostnadsberäkningar

Inför beslut om övertagande av insamlingen av förpackningar och returpapper från flerbostadshus i Alingsås kommun i egen regi genomfördes en utredning som bl.a. innefattade kostnadsberäkningar. I beräkningarna förutsattes att insamlingen av förpackningar av papper och plast skulle ske med hämtningsfrekvens 26 gånger/år och av glas och metall 13 gånger/år. I dagsläget tillämpas dock i stor utsträckning högre

hämtningsfrekvenser för förpackningar. För returpapper tillämpas i stor utsträckning en låg hämtningsfrekvens på 13 gånger/år.

2.1 Insamling av förpackningar

Kostnadsberäkningar som nu har genomförts visar att kostnaderna för insamlingen av förpackningar från flerbostadshus i Alingsås kommun kan komma att bli **ca 3,5 Mkr/år**, vilket är väsentligt lägre än om insamlingen skulle ha utförts inom ramen för befintligt auktorisationssystem. Beräknad kostnad baseras på en anslutningsgrad till FNI vid ingången av 2027 som antas vara 80 %. I beräknad kostnad ingår kostnader för kärl, insamling och omlastning samt projektledning och övrig administration i samband med införande. Befintlig arbetsledning, reservbilskapacitet och garageplats för fordon för FNI antas kunna nyttjas och har därför inte inkluderats i beräkningen. Av samma skäl ingår inte heller kostnader för löpande administration, vilken inte bedöms påverkas nämnvärt av den fastighetsnära insamlingen när systemet är fullt utbyggt.

Beräkningarna förutsätter samma hämtningsfrekvenser som i dagsläget, d.v.s. att 75 % av insamlingen av förpackningar av papper och plast sker med hämtningsfrekvens 52 gånger/år och att 50 % av insamlingen av förpackningar av glas och metall sker med hämtningsfrekvens 26 gånger/år. Övrig insamling av förpackningar förutsätts ske 26 respektive 13 gånger/år. Insamlingen förutsätts ske med tvåmansbemannade tvåackade insamlingsfordon.

Om insamlingen istället skulle ske med enmansbemannade fordon bedöms insamlingskostnaden kunna minska något till följd av lägre personalkostnader samtidigt som prestationen (antal tömda kärl per dag) kommer att sjunka. Vid fortsatt utbyggnad av FNI kan mängden restavfall till förbränning väntas minska, vilket betyder lägre kostnader för förbränning. I vilken utsträckning investering behöver ske i nya kärl är också av betydelse för kostnaderna.

Beräknade kostnader kan jämföras med beräknad ersättning för insamlingen från flerbostadshus på **ca 3 Mkr/år**, med 80 % anslutningsgrad till FNI. I ersättningen ingår fast ersättning per hushåll och tonersättning för den mängd förpackningar som beräknas samlas in genom FNI från flerbostadshus. Under hösten 2025 genomförde Naturvårdsverket en utvärdering av ersättningen. Utvärderingen resulterade i flera förslag till ändringar av ersättningen, där ett av förslagen blev att höja ersättningen för omlastning som i dagsläget ingår i övriga ersättningar.

Vid 100 % anslutningsgrad till FNI av förpackningar från flerbostadshus har kostnaden beräknats komma att uppgå till ca 4,3 Mkr/år och ersättningen till ca 3,7 Mkr/år.

2.2 Insamling av returpapper

Kostnaden för insamling av returpapper har med 80 % anslutningsgrad till FNI och att 100 % av insamlingen av returpapper sker med en låg hämtningsfrekvens på 13 gånger/år beräknats till ca 0,3 Mkr/år. I beräknad kostnad ingår kostnader för kärl och insamling. I kostnaden ingår även en uppskattning av kostnaden för omlastning samt projektledning och övrig administration i samband med införande av FNI. Av samma skäl som för insamling av förpackningar har kostnader för arbetsledning, reservbilskapacitet, garageplats för fordon och löpande administration inte inkluderats.

Vilken ersättning kommunen kan väntas få för returpapper beror på marknadspriset. Samtidigt produceras allt mindre tidningar och trycksaker i pappersform.

3 Rekommendationer

Med hänsyn till den begränsade skillnaden mellan beräknade kostnader och förväntad ersättning för insamling av förpackningar föreslås att insamling av plast- och pappersförpackningar med en hämtningsfrekvens på upp till 52 gånger/år och av glas- och metallförpackningar med en hämtningsfrekvens på upp till 26 gånger/år ingår i abonnemanget för flerbostadshus utan avgift. För returpapper beror ersättningen på marknadspriset. Samtidigt produceras allt mindre tidningar och trycksaker i pappersform. Med hänsyn till den osäkerhet som varierande marknadspris kan innebära och att behovet av insamling av returpapper minskar föreslås att en hämtningsfrekvens på upp till 13 gånger/år erbjuds till en låg avgift.

Avgifter för högre hämtningsfrekvenser föreslås sättas på en nivå som bidrar till att täcka kostnaderna för insamlingen av förpackningar från flerbostadshus i stort. Lägre hämtningsfrekvenser kan bidra till att hålla kostnaderna nere. Kommunen bör därför i samband med utbyggnad av FNI och övertagande av insamlingen i egen regi se över hämtningsfrekvensen för hämtställen som redan är anslutna till FNI och där så är möjligt välja lägre hämtningsfrekvens för hämtställen som ansluts. Kommunen föreslås även överväga om viss insamling av förpackningar från flerbostadshus ska ske med enmansbemannade insamlingsfordon.

Vid tangenterna

Jörgen Leander, Miljö & Avfallsbyrån

Bilaga 1 Beräknade kostnader

Befintlig arbetsledning, reservbilskapacitet och garageplats för fordon för FNI antas kunna nyttjas. Kostnaden för detta har inte inkluderats i beräkningarna. Beräkningarna baseras på att det finns 9 291 hushåll i flerbostadshus fördelat på 470 hämtställen, vilket ger i genomsnitt 20 hushåll/hämtställe. Beräkningsförutsättningarna baseras på tidigare genomförd utredning om insamling av förpackningar och returpapper i egen regi. Kostnader har indexuppräknats enligt Avfallsindex från oktober 2024 till februari 2026. Följande förutsättningar och nyckeltal är centrala:

- Kärl:
 - Antal kärl baseras på normalfördelning av antal hushåll per hämtställe vid i genomsnitt 20 hushåll/hämtställe och antal behållarvolym per hushåll baserat på rekommendationer enligt Avfall Sveriges Handbok för avfallsutrymmen.
 - Kärldrager, inkl. montering och utkörning:
 - 190 liter 510 kr/kärl
 - 370 liter 1 250 kr/kärl
 - 660 liter 1 870 kr/kärl
- Insamling:
 - Årlig kostnad för tvåfackat insamlingsfordon med tvåmansbemanning på ca 2,4 Mkr/år.
 - Prestation (antal tömda kärl per dag) vid låg hämtningsfrekvens på 325 kärl/dag vid 6,5 timmars insamlingsarbetstid, exkl. körning till/från hämtområde, ombyte och fordonsskötsel.

Vid hög hämtningsfrekvens antas prestationen minska något beroende på hur antalet kärl för en viss fraktion minskar när hämtning sker med högre frekvens.

Med hög hämtningsfrekvens avses 52 gånger per år för plast- och pappersförpackningar och 26 gånger per år för glas- och metallförpackningar och returpapper.
- Övriga kostnader:
 - Kostnaderna för omlastning, löpande administration och införande (projektledning, administration) har uppskattats till ca 0,5 Mkr/år. Dessa kostnader ingår inte i tabellerna i denna bilaga men har beaktats vid den sammantagna bedömningen av kostnaderna i detta PM.

Tabell 1 Beräknade kostnader (kr/år) vid låg hämtningsfrekvens för förpackningar av papper, plast, glas och metall samt returpapper vid 100 % anslutning till FNI.

	Papper och plast	Glas och metall	Returpapper	Alla
Kärl	574 000	192 000	69 000	835 000
Insamling	1 933 000	592 000	349 000	2 874 000
Summa	2 507 000	784 000	418 000	3 709 000
<i>Antal kärl, st</i>	<i>2 620</i>	<i>1 600</i>	<i>470</i>	<i>4 690</i>
<i>Antal fordon, st</i>	<i>0,80</i>	<i>0,25</i>	<i>0,15</i>	<i>1,20</i>

Tabell 2 Beräknade kostnader (kr/år) vid hög hämtningsfrekvens för förpackningar av papper, plast, glas och metall samt returpapper vid 100 % anslutning till FNI.

	Papper och plast	Glas och metall	Returpapper	Alla
Kärl	338 000	169 000	69 000	576 000
Insamling	2 874 000	1 094 000	695 000	4 662 000
Summa	3 212 000	1 263 000	764 000	5 238 000
<i>Antal kärl, st</i>	<i>1 540</i>	<i>1 410</i>	<i>470</i>	<i>3 420</i>
<i>Antal fordon, st</i>	<i>1,20</i>	<i>0,46</i>	<i>0,29</i>	<i>1,94</i>

Tabell 3 Beräknade kostnader (kr/år) vid hög hämtningsfrekvens för 75 % av kärlen för förpackningar av papper och plast resp. 50 % av kärlen för glas och metall samt låg hämtningsfrekvens för returpapper vid 80 % anslutning till FNI.

	Papper och plast	Glas och metall	Returpapper	Alla
Kärl	318 000	145 000	55 000	517 000
Insamling	2 111 000	674 000	279 000	3 064 000
Summa	2 429 000	819 000	334 000	3 581 000
<i>Antal kärl, st</i>	<i>1 450</i>	<i>1 200</i>	<i>380</i>	<i>3 030</i>
<i>Antal fordon, st</i>	<i>0,88</i>	<i>0,28</i>	<i>0,12</i>	<i>1,28</i>